

Handläggare: Marie Janemar
Telefon: 08 508 18 049

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2009-04-23

Underlag till budget 2010 och inriktning 2011-2012

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förslag till underlag till budget 2010 och inriktning 2011-2012.
2. Omedelbar justering.

Ulla Thorslund
Stadsdelsdirektör

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av förvaltningsledningen och behandlats i förvaltningsgruppen 2009-04-14.

Underlag till budget 2010 och inriktning 2011-2012

Som ett led i Stockholms kommuns långsiktiga planering ska stadens nämnder årligen utarbeta en analys av verksamheten på längre sikt. Med Vision 2030 som grund och utifrån en nulägesanalys redovisar förvaltningen i dokumentet prioriterade utvecklingsområden för den kommande treårsperioden.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

- Samarbetet med Jobbtorgen utvecklas vidare.
- Samverkan ska initieras med lokala företagare kring praktik och arbetstillfällena.
- Särskilda insatser genomförs för sjukskrivna bidragstagare och för dem som står långt ifrån arbetsmarknaden, bl a i projekt.
- Fortsatt utveckling av boende/vårdkedjan för hemlösa.
- Systematiskt förebyggande arbete mot vräkningar.
- Miljöarbetet intensifieras.

Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

- Stödet till äldre med missbruk och/eller psykisk funktionsnedsättning utvecklas i samarbete mellan hemtjänsten och individ- o familjeomsorgen.
- Samverkan med landstingspsykiatri vidareutvecklas.
- Missbruksvård erbjuder ett brett utbud, allt från stöd och behandlingsinsatser i egen regi till landstingets beroendevård och privat drivna öppenvårdsverksamheter.
- Sysselsättning och arbetspraktik för personer med funktionsnedsättning utvecklas och individualiseras.
- Bullersanering och förbättring av köksstandarden i förskolor fortsätter.
- Inom förskolan prioriteras utvecklingsarbetet med pedagogisk dokumentation, språk- och modersmålsutveckling samt nätverksarbete mellan förskolorna.
- Inom äldreomsorgen utvecklas det sociala innehållet i verksamheterna med bland annat möjlighet till utevistelse.
- Fortsatt kompetensutveckling för medarbetare inom äldreomsorgen.
- Antalet mötesplatser för äldre utökas.
- Samverkan med frivilligorganisationer utvecklas.

Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

- Hög kostnadsmedvetenhet
- Effektivt lokalutnyttjande
- Effektivt resursutnyttjande

Nämndens verksamhetsområden

Stadsdelsområdet

Bakgrund

I Farsta stadsdelsområdet bor ca 47 000 personer. Nedan några statistikuppgifter om stadsdelsområdet.¹

	Farsta	Söderort	Hela staden
Medelinkomst (20-64 år)	239 900 tkr	249 900 tkr	283 000 tkr
Ekonomiskt bistånd	6,6 %	6,2 %	5,2 %
Eftergymnasial utbildning	36 %	43 %	51 %
Elever som ej påbörjat högskoleutbildning inom 3 år	58 %	51 %	46 %
Ohälsotal	36	33	29

Utvecklingsområden

Stockholm ska utvecklas till en stad i världsklass. För Farstas del innebär det att stadsdelen ska vara attraktiv att bo, arbeta, verka och tillbringa sin fritid i. Förvaltningens arbete ska bidra till stadens och Farstas utveckling. Det arbete som kommer att drivas inom Söderorstvisionen kommer vara en viktig del i Farstas framtida utveckling. Ett utvecklingsområde som diskuteras är centrumbildningar i söderort. Farsta ligger nära skog och natur. Möjlighet till idrott och motion finns vid idrottsanläggningar och vid företag i centrum. Med detta som grund har diskussioner som förts med Farsta centrumens ledning utmynnat i en idé att profilera Farsta centrum. Dessutom bör en plan läggas för hur områdets övriga centrum ska utvecklas. Inom visionen behöver också andra geografiska områdens utveckling och profil klargöras. Detta gäller exempelvis Farstanäset, Högdalstopparna och Larsboda industriområde.

I det förebyggande arbetet prioriteras insatser som riktar sig till barn och unga. Det handlar till stor del om att samverka med lokala aktörer som bostadsbolag, föreningsliv, landstinget och lokala företagare för att påverka och skapa närmiljöer och livsvillkor som motverkar social utslagning och ohälsa. Vid årsskiftet genomför-

¹ Stockholms utrednings- och statistikkontor ”Statistik årsbok för Stockholm 2008”.

des en omorganisation där allt arbete kring barn och unga samlas inom en avdelning. De samverkansvinster det innebär kommer vara en viktig del i det fortsatta förebyggande arbetet. En strategi beslutas av nämnden i juni. Projektet Viktigt att vittna har tydliggjort behovet av att kommande år ytterligare utveckla och spetsa samverkan mellan grundskola, gymnasieskolan, fritidens verksamheter, polis och individ- och familjeomsorg i syfte att tidigare nå ungdomar i riskzonen.

Fritidsgårdarna har en viktig roll i utvecklingen av stadsdelen. Ungdomar och föräldrar ska uppleva en trygg och utvecklande miljö att komma till. För att tillvarata ungdomarnas behov och önskemål ska samverkan mellan Farsta gymnasium och ungdomsverksamheten på Tuben breddas. Förvaltningen kommer att utreda möjligheten att samordna centrala Farstas fritidsverksamheter till Farstaängen för att skapa en gemensam och attraktiv mötesplats för de yngre tonåringarna.

Ett utvecklingsområde är att få det lokala näringslivet att hjälpa till med att erbjuda praktikplatser och arbetsträning för att bryta människors bidragsberoende och sociala utanförskap.

Resursutnyttjande

Bakgrund

Förvaltningens verksamhet ska präglas av god kvalitet med nöjda brukare med delaktighet och inflytande. Medarbetarnas kunskap och erfarenhet ska tas tillvara i utvecklingen av verksamheten. Förvaltningen fortsätter utveckla arbetet med medarbetarnas delaktighet i enheternas verksamhetsplanering.

Utvecklingsområden

För att skapa en verksamhet där resurserna så mycket som möjligt kommer brukarna tillgodo krävs en resurseffektiv organisation såväl inom administration som av utförare. När organisationen genomlyses ska medarbetarnas kompetens och erfarenhet tas tillvara. Förvaltningen har påbörjat och kommer att fortsätta med att göra ett antal organisationsöversyner med hjälp av LEAN (metod för att förbättra användningen av en organisations resurser).

För att samla och nyttja de olika kompetenser som finns inom förvaltningen har nätverk av controllers, personalkonsulter och utvecklingssekreterare bildats inom respektive verksamhetsområde. Nätverket kan genom sin samlade kompetens identifiera utvecklingsområden samt vara ett stöd till förvaltningsledning och enhetschefer i verksamhetsutvecklingen.

Näringsliv

Bakgrund

Ett närmare samarbete mellan förvaltning och näringsliv har startat och behov av att fortsätta och utveckla detta har framkommit från företagen på orten.

Utvecklingsområden

Ett långsiktigt behov av samordning finns framöver för gemensamma satsningar tillsammans med representanter för stadsdelsförvaltning, lokalt näringsliv, husägare, kultur, Stockholm Business region samt frivilligorganisationer. Verksamheten skall syfta till att utveckla projekt och arbetsmodeller med fokus på näringslivsfrågor och en positiv framtoning av området.

Parker och grönområden

Bakgrund

Nämnden har nyligen förlängt nu gällande avtal gällande parkdrift. Avtalet upphör i september 2011. En ny upphandling av parkdriften kommer att genomföras under perioden. Nuvarande upphandling har i jämförelse med övriga avtal i staden ett förhållandevis lågt pris. Det är därmed troligt att driftkostnaderna kommer att öka i samband med ny upphandling.

Utvecklingsområden

I samband med exploateringar har många av parklekarna och lekplatserna i området upprustats. Farsta är relativt välförsett med ytor för lek och spontanidrott. Behovet av utveckling av ytor för lek och spontanidrott är störst i stadsdelarna Farsta, Farsta strand och Gubbängen. Under den kommande treårsperioden ansöker nämnden om investeringsmedel för parklekarna Forsängen i Farsta strand och Farstaängen i Farsta.

Farstas lokala parkplan lyfter fram de rekreativa värden som finns i området. En utveckling av gångstråken inom stadsdelen utgör en central del av parkplanen. Stadsdelens mest använda promenadstråk är strandpromenaderna. En förlängning av strandpromenaden vid Drevviken mellan Hökarängsbadet och Stortorpsvägen kommer leda till en sammanhållen strandpromenad längs Magelungens och Drevvikens stränder igenom hela stadsdelsområdet.

Parkplanen föreskriver en höjning av skötselnivån på ett antal platser inom stadsdelsområdet. Redan tidigare har nämnden genomfört en höjning av skötselnivån på dessa platser. För att uppnå målet "finpark" på dessa ytor krävs en rad investeringar. För närvarande pågår projektering av Tallkrogsplan för ombyggnad till

blomsterpark. Nämnden söker även medel för att bygga om Sköndals gamla centrum till ett parktorg samt för utrustning av Eklunds hage i Sköndal.

Stadsdelen har i stort sett genomfört de åtgärder som tas upp i åtgärdsprogrammet för Stockholms ekomiljöer. Stadsdelen har även en stor areal högvuxna gräsytor med ängsskötsel. I planeringen av utveckling av nya parkytor i Sköndal föreslås en ny typ av naturpark med en intensivskött naturmark vilket leder till att den biologiska mångfalden ökar i området.

Miljö

Bakgrund

För att Stockholm ska nå målet att bli en hållbar storstad måste miljöarbetet intensifieras och prioriteras. Det innebär bland annat att förvaltningens bilar ska vara 100 % miljöfordon, energiförbrukningen ska minska, andelen ekologiska livsmedel öka samt att källsorteringen inklusive sorteringen av matavfall för biologisk behandling ökar.

Utvecklingsområden

I nuläget är 88 % av förvaltningens bilar miljöfordon enligt stadens definition. Kostnaden för leasing av fordon är betydande varför förvaltningen kommer att undersöka om det är mer ekonomiskt att köpa miljöbilar varefter leasingavtalen går ut. Vid utgången av år 2010 ska samtliga bilar vara miljöfordon. Bilar som kan tankas med förnybart bränsle, etanol och fordonsgas, gör det idag till 93 % respektive 87 %. Tankningen av förnybart bränsle kommer att kunna öka ytterligare något. Sortering av papper och förpackningar görs på 84 % av alla enheter. Samtliga enheter ska sortera dessa fraktioner vid utgången av år 2009.

De enheter som gör livsmedelsinköp handlar en alltför liten del ekologiska livsmedel i nuläget. En förklaring är troligtvis att inköpen konteras felaktigt men få enheter når sannolikt upp till 15 % av totala andelen inköpta livsmedel i kronor räknat. Andelen inköp av ekologiska livsmedel måste öka.

Energiförbrukningen inom förvaltningens enheter har minskat och kommer att minska ytterligare de kommande åren. Vid etablering eller ombyggnad av lokaler kommer energifrågorna vara i fokus, gamla vitvaror kommer att bytas ut mot nya energisnåla, bruket av glödlampor fasas ut till förmån för lågenergilampor.

Kultur

Bakgrund

Kultursatsningarna inom förvaltningen ska bidra till de egna verksamheternas utveckling och stärka, stimulera och aktivera barn och unga samt äldre och personer med funktionsnedsättning.

Utvecklingsområden

Nämndens bidrag till öppna kulturarrangemang vill inspirera och stödja föreningarna att utveckla det lokala kulturlivet i Farsta. Kulturombud finns på varje enhet med uppgift att samla information och bygga upp kunskaper om kulturutbud och möjligheter till kulturaktiviteter/socialt innehåll i stadsdelen och i staden. Nätverket kommer att utvecklas.

”Hjälp oss att berätta Farstas historia” är ett samverkansprojekt där stadsdelsförvaltningens resurser kombineras med Hembygdsföreningens frivilliga krafter. Projektet påbörjades i slutet av 2008. I projektet kommer berättelser som invånarna bär med sig från stadsdelsområdenas första tid att samlas. Arbetet sammanfaller med stadsdelsförvaltningens önskemål att skapa en positiv bild av vår vackra stadsdel och skapa möten mellan invånarna samt att göra Farsta intressant för besökare – en ambition som delas av näringslivet i området.

Förskola

Bakgrund

Behovet av nya platser och avdelningar inom förskolan ses kontinuerligt över. Platsbehovet bedöms utifrån senast tillgängliga befolkningsprognos och hur stor andel av nytillkomna barn som enligt erfarenhet kommer att vilja ha plats. Befolkningen håller på att förändras och det blir fler familjer med annat modersmål än svenska som flyttar till Farsta. Vårdnadsbidraget har inte minskat behovet av förskoleplatser.

Befolkningsprognos enl. USK hösten 2008

År	Antal barn*	Differens
2009	2781	
2012	3001	220

* i åldrarna 1-5 år

Beräknat platsbehov

År	Antal platser	Differens
2009	1818	
2012	2062	244

Under åren 2010-2012 kommer en utbyggnad av förskolor att behövas i Sköndal, kvarteret Sandhamn och centrala Farsta, kvarteret Kållandsö i Västboda. Med dessa förutsättningar bedömer förvaltningen att barnomsorgsgarantin och barngruppernas storlek kommer att kunna klaras under denna period.

Utvecklingsområden

Inom förskolan kommer utvecklingsarbetet med pedagogisk dokumentation, språk- och modersmålsutveckling samt nätverksarbete mellan förskolorna att prioriteras kommande år. För att klara att bibehålla och nyrekrytera utbildade förskollärare fortsätter samarbetet med Lärarförbundet i syfte att skapa attraktiva och tydliga tjänsteuppdrag. Fokus ska ligga på förskolläraernas möjlighet till kvalificerad och fördjupad kompetensutveckling i det pedagogiska ledarskapet.

Viktiga arbetsmiljöfrågor inom förskolorna är buller, angöring till förskolorna och kökens standard. Många av de äldre förskolornas köksstandard är låg och förskolorna är ofta placerade mitt i bostadsområden vilket medför att det är svårt att köra in med bilar för att leverera varor. I första hand behöver medel till köksrenoveringar avsättas årligen för att komma tillrätta med den inre arbetsmiljön. Inomhusmiljön på de permanenta förskolorna behöver bullersaneras för att barn och personal ska ges en hälsosammare och lugnare arbetsmiljö.

Förskolan behöver generellt utvecklas och kundanpassas när det gäller dialogen med föräldrar. Med det nya köhanteringssystemet börjar föräldrarnas behov av nya kommunikationsvägar bli tydliga. Förskolorna behöver utveckla en gemensam förskolewebb för Stockholms stad där föräldrar kan logga in sig via e-legitimation. Detta skulle spara tid för föräldrar och göra det enkelt för dem att ta del av den pedagogiska dokumentation som finns runt deras barn samt vara en naturlig kommunikationsväg mellan hemmet och förskolan. Personalen kan även på detta sätt kommunicera med föräldrarna när arbetet bäst tillåter det. En gemensam projektskiss mellan Farsta, Hägersten/ Liljehomen och Bromma stadsdelsförvaltningar angående detta är inlämnad till stadsledningskontoret.

Verksamhet för barn och ungdom

Bakgrund

Att stötta positiva levnadsmönster bland barn, ungdomar och föräldrar i Farsta kräver förutom direkta akuta och avhjälpande insatser mer av förebyggande arbete. För att stötta detta arbete har förvaltningen genomfört en omorganisation där alla resurser kring barn och ungdom samlats i en avdelning. Planerade verksamhetsupphandlingar inom verksamhetsområdet kommer att genomföras i enlighet med stadsdelsnämndens aktivitetsplan.

Utvecklingsområden

Vuxnas delaktighet och engagemang på barn och ungdomars arenor behöver utvecklas för att skapa tryggare miljöer för alla åldrar. Kontaktnäten mellan föräldrar stötts på öppna förskolan och parklekarna och arbetet fortsätter på fritidsgårdarna. Personalen inom fritidens olika verksamheter behöver kompetensutveckling i såväl förebyggande vuxenkontakter som pedagogiska profiler och dokumentation.

Antalet anmälningar om barn och ungdomar som far illa och behovet av mer omfattande insatser har ökat de senaste åren. En strategi för att möta de ökade behoven behövs. Insatser måste genomföras på tre nivåer. Allmänt förebyggande insatser, tidiga insatser samt avhjälpande insatser, vård och behandling. I den s.k. BUSS-utredningen (Barnuppdraget i Stockholms socialtjänst) är det förebyggande arbetet och öppenvårdsinsatserna ett av fem viktiga utvecklingsområden. Förutsättningar för att få ned kostnaderna för barn- och ungdomsvård är ett bättre förebyggande arbete och att egna insatser på hemmaplan kan utvecklas så att de kan ersätta köpt vård.

Farsta stadsdelsförvaltning kommer delta i ett projekt med fokus på barns och ungas psykiska hälsa. Projektet är treårigt och leds av Sveriges kommuner och landsting och har som syfte att samordna barns och ungas behov av vårdinsatser. Arbetet ska leda till att en modell utvecklas som senare kan användas i övriga landet.

Förvaltningens ska erbjuda olika sommaraktiviteter för att kunna ge barn och ungdomar en meningsfull sysselsättning under sommaren. Exempel på detta är öppen parklek, badbussar och dagkollo för de yngre barnen/tonåringarna samt veckoläger för elever i år 7-9.

För att motverka utanförskap och passivitet samt bidra till en bra introduktion till arbetslivet är det viktigt att staden fortsätter att satsa på att anordna sommarjobb till skol- och gymnasieungdom. Denna insats har blivit mycket uppskattad från

såväl ungdomar som verksamheter och stadsdelnämnden kommer att dubblera antalet platser 2009. Behoven är dock större än så och en fortsatt satsning på sommarjobb behöver därför ske de kommande åren.

Det drog- och brottsförebyggande arbetet inriktas på utbildning och information till personal och föräldrar, stöd för föräldravandringar, kampanjer för att stoppa langning och en kontinuerlig folköls- och tobakstillsyn.

Individ- och familjeomsorg, vuxna

Bakgrund

Antalet sökande av försörjningsstöd har sjunkit under flera år. Lågkonjunkturen medför att antalet nya arbetslösa sökande förväntas öka kraftigt. Ett samarbete med Jobbtorget har upprättats. Bland de mer långvarigt bidragsberoende är många sjukskrivna. Många hemlösa får hjälp genom FarstaSteget, ett trappstegboende för hemlösa missbrukare, och dagverksamheten Porten. Antalet hemlösa minskar inte nämnvärt, då nya tillkommer.

Antalet meddelanden om hyresskulder och rättelsebrev angående störning/vanvård har ökat markant under början av 2009. Även barnfamiljer kan riskera vräkning. Ett systematiskt förebyggande arbete för att förhindra vräkningar finns sedan 1½ år. Förbättrad kontakt med bostadsbolagen har upprättats. Köerna till budget- och skuldrådgivningen, som redan idag är långa, kommer att öka ytterligare de närmaste åren. Dels med anledning av finanskris och lågkonjunktur och dels genom en kommande lagändring som innebär att betydligt fler skuldsatta än idag ska kunna få skuldsanering.

Flyktingmottagandet minskade under 2008. Den kommande omfattningen av flyktingmottagandet är svår att bedöma. Förutom de nya flyktingarna kommer många med familjeanknytning.

Inom stadsdelsområdet finns många personer med både missbruk och psykisk funktionsnedsättning. Det samarbete som behövs, finns till viss del med psykiatrin, dels genom beroendemottagningen, dels genom de upparbetade kontakter som handläggarna inom socialpsykiatri har.

Utvecklingsområden

Samarbetet med Jobbtorget behöver utvecklas vidare för att möta den förväntade utvecklingen med ökad arbetslöshet. Det gäller även sökande som inte står till arbetsmarknadens förfogande på grund av sociala och medicinska försörjningshinder. Ett utökad och bättre samarbete med försäkringskassan behövs liksom med

primärvården. När det gäller denna målgrupp som står långt från arbetsmarknaden behövs många olika lösningar. Förvaltningen deltar i ett stort EU-projekt kallat Livsval som är ett nära samarbete mellan brukarorganisationer och olika myndigheter och där bland annat sociala kooperativ kommer att erbjuda arbete och praktik.

Tillsammans med representanter från det lokala näringslivet, Kulturskolan och gymnasieskolan undersöker stadsdelsförvaltningen möjligheten att i projektform genomföra en satsning för unga och unga vuxna att med bland annat kulturella insatser som verktyg, underlätta inträde på arbetsmarknaden och självförsörjning. Den bärande idén är att unga arbetslösa i riskzonen för långvarigt utanförskap startar olika former av egna projekt, tränas i entreprenörskap, ekonomi, marknadsföring och försäljning. Den övergripande målsättningen är självförsörjning företrädesvis inom handel och servicesektorn.

De komplexa vårdbehoven hos personer med både missbruk och psykiska svårigheter, medför att samarbetet med både psykiatri och hemtjänsten behöver utvecklas. För att hemlösa missbrukare ska få en mer stabil situation, både när det gäller boende och livssituation, behöver verksamheterna för hemlösa säkerställas. Boendestödet till denna målgrupp behöver utökas och hyresrådgivningen utvecklas. Samarbetet med hyresvärdarna behöver få en fast organiserad struktur och i samarbetet behöver även kronofogden finnas med.

Den ökade skuldsättningen och de ökade möjligheterna till skuldsanering 2010, medför att omfattningen av budget- och skuldrådgivning bedöms behöva öka. Omfattningen av flyktingmottagandet framöver är svår att bedöma. Dock bedöms att bostadsproblemen bland flyktingar och deras familjer kommer att finnas även fortsättningsvis.

Stöd och service för personer med funktionsnedsättning inklusive socialpsykiatri

Bakgrund

Många personer med psykisk funktionsnedsättning bor mer tillfälligt i hem för vård eller boende (HVB). För personer med utvecklingsstörning finns ett stort behov av särskilda boendeformer. Antalet personer med neuropsykiatrisk diagnos har ökat mycket de senaste åren. Även de har ofta behov av stöd i boendet. Personer med neuropsykiatriska funktionshinder och lindrig utvecklingsstörning behöver sysselsättning. Särskilt behövs stöd till de yngre. Grupper som särskilt bör uppmärksammas, är personer över 65 år med psykisk funktionsnedsättning, våldutsatta kvinnor med funktionsnedsättning och unga vuxna med psykisk ohälsa.

Många människor med funktionsnedsättning behöver stöd för att bryta isolering och få ett mer aktivt fungerande socialt liv. En kontaktperson kan många gånger bidra till att den enskilde blir mer delaktig i samhällslivet.

Utvecklingsområden

Fortsatt arbete behövs för att utveckla boendekedjan för personer med psykisk funktionsnedsättning. Målet är att alla skall kunna erbjudas ett stadigvarande boende på hemmaplan med individuellt stöd. Det ökade antalet personer med neuropsykiatrisk diagnos medför ökade krav och förväntningar på socialtjänstens insatser för att tillgodose målgruppens behov av stöd och hjälp, inte minst boendeinsatser. Många av dessa personer saknar idag insatser och ska efterfrågan kunna mötas av kommunen behövs resurser tillföras.

Sysselsättningen till personer med neuropsykiatriska funktionshinder och lindrig utvecklingsstörning behöver utvecklas. För den yngre gruppen med psykiska funktionsnedsättningar är det särskilt betydelsefullt med möjlighet till jobbcoachning och praktik på öppna arbetsmarknaden. Arbetet måste ske i nära samarbete med arbetsförmedling och försäkringskassa som båda har ett stort ansvar när det gäller att erbjuda arbetsmarknadsinsatser och försörjning. Det finns också ett stort behov av utbildning och kompetenshöjande insatser för den personal som arbetar med målgruppen.

En nära och professionell samverkan med landstingspsykiatri är en förutsättning för att kunna erbjuda bra boenden, boendestöd och sysselsättning för gruppen psykiskt funktionsnedsatta. Denna samverkan behöver vidareutvecklas. Grupper som särskilt bör uppmärksammas är personer över 65 år med psykisk funktionsnedsättning, våldsutsatta kvinnor med funktionsnedsättning och unga vuxna med psykisk ohälsa.

En yrkesgrupp som de närmaste åren behöver uppmärksammas är de personliga assistenterna. Deras yrkesroll och arbetsmiljö behöver ses över och förbättras. Vidare bedöms att även fortsättningsvis behövs särskilda insatser för att kunna täcka behovet av kontaktpersoner.

Äldreomsorg

Bakgrund

Befolkningsprognos 2009-2012

	2009	2010	2011	2012
65- år	8798	8780	8796	8864
65-69	1908	2003	2153	2266
70-74	1685	1651	1598	1644
75-79	1753	1675	1614	1558
80-84	1612	1583	1551	1500
85-89	1202	1187	1142	1140
90-94	518	545	597	607
95- år	120	136	141	149

Enligt en befolkningsprognos från stadens utrednings- och statistikkontor minskar andelen personer i åldern 70 -89 år något medan andelen personer i åldern 65- 69 år samt i åldern 90 år och äldre förväntas öka till 2012.

Antal platser på kommunala vård- och omsorgsboende inom Farsta stadsdelsområde, inkl. entreprenader.

	Antal platser
Farsta vob	(ca 84*) 140
Edö vob	87
Postiljonen	96
Ängsö	14
Veckobo	11
Summa	(ca*)348

* Efter planerad ombyggnation

Behov av antal platser på vård- och omsorgsboende efter befolkningsprognos i Farsta 2009-2012

År	2009	2010	2011	2012
Antal platser	555	562	565	566

Underlag till prognosen för behovet av antal platser på vård- och omsorgsboende är befolkningsprognos från USK och uppgifter om hur stor andel av personer över 65 som idag är i behov av en plats på vård- och omsorgsboende. I uträkningen har hänsyn tagits till att behovet ser olika ut för olika åldersgrupper från 65 år till 95 år och över.

Utvecklingsområden

Konkurrensutsättningen fortgår enligt aktivitetsplanen. Edö äldreboende finns med i planen. Äldreboendet innehåller servicehus samt vård- och omsorgsboende (med både gruppboende och ålderdomshem) inom samma byggnad. Förvaltningen avvaktar med beslut om tidplan för Edö äldreboende på grund av att Edö servicehus eventuellt kommer att omvandlas till ett trygghetsboende.

Arbetet med att utveckla valfriheten fortsätter. Informationen till brukarna om att valfriheten finns, vilka olika utförare som finns att välja på, relevant fakta om samtliga utförare och hur man går tillväga för att ansöka om hemtjänst och boende ska utvecklas. Biståndsbedömarna kommer att vara avgörande i möjligheten för individen att utöva sin valfrihet. Detta kräver nya tankebanor, tillvägagångssätt och arbetsmetoder.

Enligt prognosen ökar behovet av platser på vård- och omsorgsboende något, från 555 till 566 platser. Införandet av valfrihetssystem och en ny lag om upphandling av privata utförare medför osäkerhet om hur stor del av behovet som ska tillgodoses i kommunal regi.

Behovet av demensvård och korttidsvård förväntas öka, medan behovet av antal platser med somatisk inriktning är mer oklar. I Farsta bor ett stort antal personer som har ett omfattande stöd inom socialpsykiatriska verksamheter samt personer med långvarigt missbruk. Många av dessa blir pensionärer inom fem till tio år. Sannolikt kommer ett antal personer i denna målgrupp behöva heldygnsomsorg vilket kommer att ställa nya kompetenskrav på personalen gällande missbruk och psykiska sjukdomar.

Farsta vård- och omsorgsboende ska byggas om och moderniseras. Förslaget innebär att ett hus återgår till Micasa för uthyrning till en annan utförare av vård- och omsorg medan det andra huset byggs om till moderna vård- och omsorgsboenden i egen regi. Förslaget innebär vidare att antalet platser minskar med 55 till ca 84 platser. Ombyggnaden av Farsta vård- och omsorgsboende medför bortfall även av platser för korttidsvård. Dessa ersätts genom omdisponering på något av de andra vård- och omsorgsboendena. På Postiljonen är ytorna inte effektivt utnyttjade (81 kvm per plats) och äldreförvaltningen bedömer att lokalstandarden inte riktigt når upp till de krav som kan ställas. Arbetet med att omvandla delar av Postiljonen för korttidsvård är påbörjat.

Hemtjänsten ska utformas utifrån individens egna förutsättningar, behov och önskemål. Delar av personalgruppen från varje hemtjänstenhet kommer att få utbildning i samtalsmetodik. Syftet med utbildningen är att få redskap för att arbeta med levnadsberättelser och genom detta kunna anpassa verksamheten. Utbudet av sociala aktiviteter ska utvecklas.

Förvaltningen samverkar med frivilligorganisationer för att öka antalet mötesplatser och utveckla utbudet av olika aktiviteter för de äldre i stadsdelen. En viktig del i detta arbete är att utöka samutnyttjandet av lokaler. Ett nätverk av föreningar som är intresserade av samarbete har börjat byggas, bland annat med frågan om en gemensam rekrytering av nya volontärer på agendan. Insatser för att stödja anhörigvårdare fortsätter. För att bidra till en meningsfull vardag fortsätter förvaltningen att erbjuda dagsutflykter de äldre.

Ett viktigt inslag i det förebyggande arbetet inom äldreomsorgen är den uppsökande verksamheten. Samtliga över 75 år ska erbjudas ett hembesök och få information om vilken hjälp som finns att söka och vad förvaltningen i övrigt kan erbjuda äldre människor. Samarbetet med landstinget är viktigt och ska utvecklas. Det bor ca 4 200 personer över 75 år i Farsta och det uppsökande arbetet kommer att genomföras så att samtliga berörda ha fått ett erbjudande om besök senast 2010.

Vid årsskiftet hade 99 % av förvaltningens tillsvidareanställd omvårdnadspersonal grundutbildning. För att bibehålla den kompetens som finns hos vård- och omsorgspersonalen kommer det att finnas ett fortsatt behov av kompetensutveckling. Utbildning om demenssjukdomar, vård i livets slut och taktill massage kommer bland annat att erbjudas. Ledarskapet är viktigt och det finns ett fortsatt behov av kontinuerlig kompetensutveckling för cheferna inom äldreomsorgen.

Medarbetarna

Bakgrund

Förvaltningens sjukfrånvaro var 2007 9,7 % och 2008 9,1 %. Sjukfrånvaron har genom en rad åtgärder minskat men ytterligare satsningar måste göras för att nå stadens mål 2010. Antalet tillsvidareanställda medarbetare var vid årsskiftet 2008 1 459 och motsvarande siffra 2009 beräknas till 1 411 anställda. Minskningen beror till största delen på att verksamhet upphandlats.

Utvecklingsområden

Ett kort och långsiktigt arbete med att sänka sjuktalen kommer att genomföras under 2009 och 2010. Arbetet kommer att bedrivas dels i projektet ”Friska medarbetare i Farsta- rehabilitering i världsklass” som har två utgångspunkter. Den för-

sta är åtgärder för att minska antalet långtidssjuka genom en metodisk och strukturerad genomgång av förvaltningens långtidssjuka medarbetare. Den andra utgångspunkten är förebyggande åtgärder som kompetensutveckling av enhetschefer och samtalsgrupper för medarbetare i riskzonen till långtidssjukskrivning samt åtgärder vid upprepad korttidsfrånvaro. Därutöver vidareutvecklas arbetet med hälsoplaner och friskvårdsprogrammet. Programmet breddas med aktiviteter för fler målgrupper. För enheter med hög sjukfrånvaro kommer särskilda insatser att genomföras i form av bland annat hälsocirklar och organisationsöversyner. Enheternas arbete ska utmynna i en handlingsplan som ska öka arbetsglädjen och motverka sjukskrivning.

För att uppnå "Farsta i världsklass" är ledarskapet av stor betydelse. Förvaltningen satsar därför på ett ledarskapsutvecklingsprogram för samtliga enhetschefer inom stadsdelen. Utbildningen fokuserar på det personliga ledarskapet med målsättning att utveckla trygga och tydliga ledare med förmåga att skapa delaktighet, engagemang och eget ansvar hos sina medarbetare. Vid utbildningstillfällena blandas deltagare från olika verksamhetsområden vilket möjliggör ett fortsatt erfarenhetsutbyte och "nätverkande" efter avslutad utbildning. Under hösten 2009 påbörjas en utbildning för biträdande enhetschefer. Målsättningen med utbildningen är att utveckla förmågan att ge inspiration, skapa engagemang och ge feedback till medarbetare i det dagliga arbetet. En viktig del är även att stärka och trygga tillgången på framtida enhetschefer.

Omstrukturering

Under perioden ska merparten av förvaltningens verksamhet konkurrensutsättas. En uppskattning är att det berör cirka 250-300 medarbetare 2009 och ytterligare ett 50-100-tal medarbetare de kommande åren. Ett antal medarbetare väljer att stanna kvar i staden varför en beredskap behövs för att på ett snabbt och effektivt genomföra omplaceringar till andra enheter i förvaltningen eller staden.

Investeringar

Stadsdelsnämnden tilldelas investeringsmedel för park dels igenom fördelningsnyckel och dels igenom ansökan från kommunfullmäktige. Farstas lokala parkplan skall utgöra underlaget ansökan av investeringsåtgärder. Förvaltningen föreslår att investeringsmedel söks för följande projekt.

- Spritstorget (Sköndals gamla centrum): I enlighet med parkplanen bygga om torget till ett parktorg med grönytor och sittplatser. Sökt belopp 2mnr.

- Forsängens parklek: Upprustning lekytor samt anpassning av ytorna för olika åldersgrupper. Sökt belopp 4,4 mnkr.
- Eklunds Hage: Upprustning av lekplats. Sökt belopp 2,1 mnkr.
- Farstaängen: Upprustning av lekytor samt ytskickt på plaskdamm. Sökt belopp 4,4 mnkr.
- Strandpromenad: Utbyggnad av strandpromenad på sträckan mellan Hökarängsbadet och Klockelundsvägen belopp 2,2 mnkr.

Övriga redovisningar

Ekonomiska bedömningar

Budgetramen för Farsta, som kommunfullmäktige fastställt, beräknas minska något under planeringsperioden (prestationsförändringar ingår inte).

Kostnader och intäkter under planeringsperioden				
Anslag (mnkr)	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011	Plan 2012
<i>Driftverksamhet</i>				
Kostnader	1 180,9	1 178,7	1 171,9	1 171,9
Intäkter	-32,4	-32,3	-32,3	-32,3
Summa stadsdelsnämnd netto	1 148,5	1 146,4	1 139,6	1 139,6
<i>Investeringsplan</i>	13,5	7,2	7,2	7,2

Förvaltningen har en nettoomslutning på cirka 1,1 miljarder kronor. Personalkostnaderna utgör cirka 49 procent av nämndens nettokostnader vilket motsvarar 566 mnkr. Med kommande löneökningar och med en uppräknig av priser på lokaler, varor och andra tjänster beräknas en kostnadsökning på cirka 30 miljoner för 2010. Det medför krav på effektiviseringar motsvarande dessa ökniggar, i den mån kompensation inte utgår till nämnden. Kundvals-/pengsystem finns inom de flesta verksamhetsområdena. Detta gör att förvaltningen löpande ser över och anpassar organisationen. Ett stöd i detta arbete är nätverken med controllers, personalkonsulter och utvecklingssekreterare.

När upphandling och avknoppning av stadsdelens utförare genomförs, kan en viss övertalighet uppstå på grund av att medarbetare väljer att stanna kvar i staden. Övertalighet som uppstår kan komma att medföra ökade kostnader. En stor osäkerhetsfaktor är utvecklingen inom försörjningsstödet. Förändring av konjunkturen och andra myndigheters agerande gör att utvecklingen är svårbedömd.

Utvecklingsmodellen

Kommunfullmäktige har fattat beslut om en utvecklingsmodell för verksamhetsutveckling där IT ingår. Utgångspunkten är att stadens övergripande mål ska styra utvecklingen av IT-stödet.

Behov finns att utveckla IT-stödet inom det personalområdet så att uppgifter om bland annat sjukfrånvaro, sjuklön, tjänstgöringsgrad m.m. lätt kan utläsas på enhetsnivå.

Lokalförsörjningsplan

Lokalförsörjningsplan biläggs.

Bilagor

1. SLK- blanketter.
2. Lokalförsörjningsplan